

Arviointikertomuksen vastine

Talous

Tilinpäätöksen ja -tarkastuksen viivästyminen johtui henkilöstöriskin laukeamisesta. Kunta on ulkoistanut kirjanpito tehtävänsä ulkoiselle toimijalle, jolla on resurssit varautua henkilöstöriskiin ja tätä kautta tilinpäätös allekirjoitetaan lain edellyttämässä aikataulussa. Materiaalin toimittamisessa tilintarkastajalle on tarkasteltu prosesseja yhdessä tilintarkastusyhteisön kanssa. Tämän avulla saamme materiaalitypyynnöt ja niihin vastaamisen tapahtumaan jouhevammin.

Kunnassa on aloitettu talouden tasapainotussuunnitelman toteutus elokuussa 2024. Suunnitelmaa on käyty läpi muun muassa valtuuston iltakoulussa. Omavaraisuusastetta ei saada nostettua ennen kuin kunnan talous on ylijäämäinen. Lisäksi nostettavat talousarviolainat painavat omavaraisuusastetta entisestään. Konsernitasolla mittavat rakennusinvestoinnit (esim. uusi kunnanvirasto) vaikuttavat omavaraisuusasteeseen negatiivisesti.

Investoinnit

Muutamia kunnallistekniikan investointeja jäi toteutumatta ja ne siirtyivät tuleville suunnitelmavuosille.

Katujen rakentamisista jäi toteutumatta noin 1,1 M€. Osassa toteutuneista urakoista kustannukset jäivät alle budjetoidun, kuten Lappalaisentien parantaminen + korotettu KV-väylä, väli Naavatie–Ampujantie, Yhdystien parantaminen välillä Alhontie–Ratikyläntie, Hulmin kaava-alueen laajennuksen kunnallistekniikka.

Muutamia kunnallistekniikan investointeja ei voitu/ehditty aloittaa 2023. Aloittamattomia talousarviossa mainittuja hankkeita olivat esim. Virkalantien perusparantaminen, Jaskarintien perusparannus, Santaloukontien jk+pp. Näiden hankkeiden siirtymisen pääasiallisina syinä oli mm. viivästyneet suunnitelmat ja niistä johtuvat aikatauluongelmat rakennusajoissa, josta syystä hanketta ei kannattanut aloittaakaan.

Muutamia vesi- ja viemärlaitoksen pienien rakentamiskohteiden aloituksia siirrettiin. Kohteita on tarkoitus toteuttaa kunnan henkilöstöllä omana työnä hiljaisempina aikoina.

Yksityisteiden parantamishjelman ja siltojen peruskorjaushjelman toteutumat olivat budjetoitua pienemmät. Kohteet edellyttävät vähintään 50 % valtionapua, eikä vuodelle -23 ollut budjetin laadinta-aikana suunniteltua määrää järkeviä toteutuskohteita.

Terveyskeskuksen korjausinvestointeihin oli varattu vuoden 2023 talousarviossa 198 000 €. Korjauskustannusten 64 000 €:n ylitys johtui pääosin käytävien laatoituksen ja huoneiden pintaremontin yhteydessä välinehuoltotiloissa sekä yhdessä yleisö-wc tiloissa havaittujen vesivahinkojen kuivattamisesta ja korjauksesta sekä hammashoitolan tilamuutoksen laajenemisesta käyttäjien (hyvinvointialueen) tarpeiden muututtua budjetointivaiheesta. Ylitykseen sisältyi myös muita pienempiä ennalta arvaamattomia korjauksia.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Kunnanhallitus ja keskushallinto

Sisäisen valvonnan kehittäminen ja sen vahvistaminen: ei toteutunut, sillä ensin täytyy tehdä prosessit, jossa vastuut ja tehtävät, sen jälkeen pystytään toteuttamaan tavoitetta. Sama vastaus sisäisen valvonnan koulutuksesta.

Yhteistyön lisääminen lähialueiden toisen asteen oppilaitoksiin ja korkeakouluihin harjoittelijoiden saamiseksi: Ensin tehtävä perehdytysohjelmat ja laadittava prosessit, miten harjoittelijoita otetaan kuntaan. Vasta sen jälkeen voi aloittaa yhteistyön lisäämisen.

Hyvinvointilautakunta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa on lakisääteistä työtä, jota tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen, kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa. Laihian kunnan strategia ohjaa kunnan toimintaa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa on laaja-alaista työtä, jota tulee tehdä poikkiallinnollisesti. Organisaatorakenteen ja resurssien tulee tukea tätä työtä. Sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä hyvinvointialueen tuottamaksi, on erittäin perusteltua määritellä konkreettisia toimenpiteitä, joita kunnan tulee tuottaa hyvinvoinnin ja terveyden kokonaisvaltaiseksi edistämiseksi.

Tarkastuslautakunta esittää toiveen uuden toimintamallin rakentumista hyvinvoinnin toimialalle, jota voidaan pitää erittäin perusteltuna toimintaympäristön muutoksen takia. Merkittävä osana uutta toimintamallia liittyy kunnan ja hyvinvointialueen väliseen yhdyspinta- ja yhteistyön kehittämiseen. Näitä yhteistyötarpeita on mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä, sivistys- ja sote-palveluiden yhdyspinnolla, lasten, nuorten ja perheiden palveluissa, vammaisten palveluissa, ikäihmisten palveluissa, kotoutumisessa sekä turvallisuuden ja varautumisen tehtäväkokonaisuuksissa. Yhdyspintatyö on varsin kompleksista ja vaatiikin edelleen työskentelyä saavuttaakseen pysyvämpiä ja vaikuttavampia tuloksia.

Hyvinvointipäällikkö edistää työn etenemistä osana omaa työtään. Työn painopisteessä on varmistaa Laihian kunnan sosiaali- ja terveystalouden saatavuus sekä osallistua hyvinvointialueen ja kunnan välisiin yhteistyön osa-alueisiin.

Laihian kunnan sisäisen toimintamallin tulee rakentua poikkihallinnolliseksi kokonaisuudeksi. Tämä edellyttää systemaattista ja saumatonta yhteistyötä toimialojen, kolmannen sektorin, luottamushenkilöiden sekä kuntalaisten välillä. Hyvinvointipäällikkö vastaa yhteistyön koordinoinnista sekä lakisääteisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvästä raportoinnista. Tutkitun tiedon lisäksi, kuntalaisten kokemus osallisuudesta, palvelujen tarpeesta sekä saatavuudesta ovat tärkeitä mittareita arvioitaessa hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen toteutumista kunnassa. Konkreettisten toimien arviointi kuntalaiskyselyin tuleekin olla jatkossa säännöllistä.

Tekninen lautakunta

Teknisen toimen osalta kehitetään tavoitteiden toteutumisen arviointia toimintakertomuksessa. Tavoitteisiin tullaan vastaamaan toteutumisen tason lisäksi, millä toimenpiteillä se saatiin aikaiseksi. Talouden toteutumiseen lisätään sanallinen arvio.

Kuntakonserni

Konserni- ja elinvoimajaoston perustaminen on tehostanut konserniohjauksen kokonaisuutta. Konserniasioita käsitellään keskitetysti ja vertaillen myös eri konserniyhtiöiden tilannetta toisiinsa. Raportointi ja toiminnan seuraaminen ovat parantuneet.

Henkilöstö

Tilintarkastajien kanssa käytiin keskustelua vanhan henkilöstöhallinnon järjestelmän haasteista. Sieltä ei ole saatu tarvittavia tietoja, sillä tietoja ei ole pystytty tallentamaan sinne niin laajasti kuin nykyään vaaditaan. Tilintarkastajilta tulivat myös raporttipyyntöjä hyvin pienellä varoajalla, jotta ei ollut mitään mahdollisuutta alkaa tilaamaan niitä toimittajilta. Vuodesta 2024 alkaen uusi henkilöstöhallinnon järjestelmä tuottaa tarvittavaa tietoa. Lisäksi sähköinen arkisto on hankittu, jonne henkilöstöhallinnon tiedot siirtyvät sähköisesti.

Taloushallinnon osalta kirjanpidon siirto toteutuu Suupohjan Seutupalvelukeskukseen syksyn aikana 2024 ja samoin myös myyntireskontran tehtäviä siirtyy Seutupalvelukeskukselle.

Henkilöstöriski saatu minimoitua palkanlaskennassa, sillä palkanlaskenta siirtyi täysin Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy:lle toukokuussa 2024. Henkilöstöhallintoon on saatu oppisopimuksella HR-asiantuntijaopiskelija.

ICT järjestelmien osalta kunnanhallitus on päättänyt, että voidaan rekrytoida järjestelmäasiantuntija kuntaan syksyllä 2024. Jatkossa Decens toimii ICT-tukena, jolloin varajärjestelmä on siten luotu.

Selvityspyyntö suullisesta ilmoituksesta

Hyvinvointialuekuntayhtymä on maksanut alkuvuoden 2022 laihialaisten ikäihmisten asiointiin liittyvät kuljetukset (harkinnanvaraiset, liikkumista tukevat sosiaalipalvelut). Sen jälkeen kuntayhtymä käänsi laskutuksen Laihian kunnalle. Laihian kunta jatkoi ikäihmisten asiointiin liittyviä kuljetuksia 31.3.2024 saakka.

Harkinnanvaraiset, liikkumista tukevat sosiaalipalvelut siirtyivät Pohjanmaan hyvinvointialueen tuottamiksi palveluiksi 1.1.2023 alkaen.

Helmikuussa 2024 hyvinvointipäällikkö sai hyväksyttäväksi kuljetuksien laskun, jota selvittäessään hän havaitsi, että ao. kuljetusten tulisi olla hyvinvointialueen tuottamaa. Kuljetuksia ja laskujen maksua päätettiin jatkaa 31.3.2024 saakka, jotta palvelua käyttävät asiakkaat saisivat siirtymäajan järjestääkseen vastaavan palvelun hyvinvointialueen tuottamana. Syynä kuljetusten jatkumiseen kunnan tuottamana, vaikka ne olisi pitänyt siirtää pois, oli hyvinvointipalvelujen resurssipula. Kuljetukset siirtyivät Pohjanmaan hyvinvointialueen vastuulle 31.3.2024.